

مصاحبه با رییس انکشاف نصاب تعلیمی معینیت محترم تعلیمات تخنیکي و مسلکی وزارت جلیله معارف

مدیران، استادان و متعلمین عزیز لیسه ها و انستیتوت های زراعت و وترنری

شما را با نهایت مسرت و خوشی به چهارمین خبرنامه انستیتوت ها و لیسه های زراعت خوش آمدید می گویم. تیم ما این خبرنامه را با همکاری معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی و شما مدیران، استادان و متعلمین ترتیب و تنظیم نموده است. هدف ما ایجاد یک فضای موثر برای به اشتراک گذاری اطلاعات مفید در مورد آخرین تحولات در سکتور تعلیمات زراعتی و رهنمایی های عملی و مصاحبه ها میباشد. بناً مصاحبه با رییس انکشاف نصاب تعلیمی معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی، متعلمین انستیتوت زراعت و وترنری کابل، داستان آغاز تجارت توسط یکی از فارغین انستیتوت زراعت و وترنری ننگرهار که اخیراً فارم مرغداری را موفقانه تاسیس نموده است و در اخیر مقالات مرتبط به ترتیب و نگهداری کمپوست و خشک کردن میوه و سبزیجات را برای شما پیشنهاد مینمایم. ما باور داریم تمام مقالات و موضوعات این خبرنامه قابلیت ارائه معلومات مفید در رابطه به آموزش عملی در لیسه و انستیتوت های شما را دارا بوده و وسیله موثر برای شریک نمودن تجارب فعالیت های روزانه شما میباشد. میخوایم از یکایک کسان که در چاپ این خبرنامه ما را کمک نموده خصوصاً انستیتوت زراعت و وترنری هلمند، کابل، لیسه زراعت چهارآسیاب و انستیتوت زراعت ننگرهار تشکری نمایم که از وقت تعیین شده برای کاری های خویش مدتی را برای همکاری و مصاحبه برای ما اختصاص داده اند.

در صورتیکه موضوعات جالب و داستان موفقیت برای شریک نمودن با دیگران را در دسترس دارید ما مایل به تشویق شما جهت اشتراک گذاری موضوعات در خبرنامه بعدی هستیم. این بشما فرصتی است تا دیگران را از موفقیت های خود باخبر ساخته و مهم تر از همه، دیگران درباره موانع سد راه شما و چگونگی غلبه شدن شما بر آنها بیشتر بدانند. لطف نموده با آقای محمد داود، هماهنگ کننده پروژه و ویرایشگر (ادیتور) خبرنامه از طریق آدرس الکترونیکی mohammad.daud@peopleinneed.cz و شماره تماس ۰۷۷۷۷۶۰۶۴۷ تماس حاصل نمایید.

سرانجام برای تمام شما آرزوی پیشرفت پایدار در امور لیسه های تان، کارهای عملی مفید و قطعات تجربه وی و باغ هایی که تحت نظر شما تزیین شوند، می نمایم.

ماتوش بوروکوکوس

مدیر برنامه تعلیمات زراعتی موسسه پن (PIN)

مکاتب معیاری در تطبیق امور عملی

موسسه پن از سال ۲۰۰۶ تاکنون برای ارتقای ظرفیت تعلیمی مدیران و معلمین، انستیتوت های زراعت و وترنری و لیسه های زراعت را حمایت و پشتیبانی نموده است. موسسه پن همچنان با فراهم آوری زمینه آموزش براساس موضوعات اصلی، انکشاف پلانگذاری ستراتیژیک و روشهای یادگیری و همچنان ارتقای ظرفیت دانش آموزان در لیسه های زراعت از آنها حمایت نموده است. تجهیزات مورد نیاز برای لیسه ها فراهم میگردد، مهارت های زراعتی مورد حمایت قرار میگیرد و تخمپایه جات توزیع جهت اجرای کارهای عملی زراعتی آماده میگردد تا از این طریق استادان قادر به شیوه های تدریس عملی در ساحات لیسه ها شوند. کار عملی یعنی دانش فعالیت های شان را به صورت فعال در زمین ها، لابراتوارها، گلخانه ها و زمین های آزمایشی که در آن تدریس - به صورت تئوری - در صنوف صورت می گیرد انجام دهند.

موسسه پن امسال راهبرد جدیدی را جهت مجهز ساختن تعدادی از انستیتوت های زراعت و وترنری و لیسه های زراعت همراه با محدوده معینی از وسایل و تجهیزات ترتیب نموده است که در نتیجه آنها قادر شوند کارهای عملی خویش را مطابق با پلان درسی در ساحات معین به حیث لیسه نمونه فعالیتهای خویش را انجام دهند.

لیسه ها براساس لستی از معیارات که شامل دسترسی به زمین، آب و وسایل زراعتی میباشند انتخاب شدند. علاوه بر آن، تنها به آن دسته از لیسه های که تمایل بالا جهت تقویت کار عملی نشان دادند، پلان کارهای عملی خود را برای تمام طول سال تهیه نمودند و شاگردان را شامل این پروژه ساختند. تمام لیسه ها باید فعالیت های

مصاحبه دهنده: دیپلوم انجینر عبدالله کوزابی
رییس انکشاف نصاب تعلیمی معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی وزارت معارف
مصاحبه کننده: داکتر حشمت الله "رنجبر"
کارمند موسسه انسان در غربت

سوال اول: فعالیت های فعلی ریاست انکشاف نصاب تعلیمی چه میباشد. لطف نموده بطور مختصر تشریح نمایید؟

ریاست انکشاف نصاب تعلیمی در سال ۲۰۰۹ تاسیس شده و دارای دو دپارتمنت میباشد.

۱. دپارتمنت انکشاف نصاب

۲. دپارتمنت نشر کتب درسی

همچنان آمریت نصاب نیز دارای سه مدیریت عمومی میباشد:

۱. مدیریت تدوین کتب درسی

۲. مدیریت مفردات درسی

۳. مدیریت تالیف کتب درسی

همچنان درچوکات ریاست انکشاف نصاب تعلیمی سه شعبه دیگر هم موجود میباشد که عبارت اند از

۱. مدیریت ارزیابی - آزمایشی و تجربی کتب درسی

۲. مدیریت عمومی ارتباط با بازارکار

۳. مدیریت عمومی چاپ و انتشارات

تمام فعالیت های ذکر شده و شعبه ها مذکور فعالیت های بیشتر در رابطه نصاب تعلیمی مفردات درسی و چاپ و توزیع کتب برای لیسه های زراعت و انستیتوت های زراعت و وترنری دارند.

۲. سوال دوم: پلان کنونی و آینده ریاست انکشاف نصاب تعلیمی برای لیسه ها و انستیتوت های زراعت و وترنری چه میباشد؟

جواب: پلان فعلی در قدم اول ارزیابی بازارکار برای رشته های تخنیکي و مسلکی تا بدانیم بازار کار به کدام رشته ها نیازمندی دارد و مطابق نیازمندی بازار رشته های مختلف ایجاد شود و بعد از فراغت دانش آموزان از رشته های زراعت و وترنری بتوانند به آسانی کار پیدا نمایند.

و همچنان تالیف و ترجمه کتب درسی برای شاگردان در رشته های موجود تکمیل نشده آن را تکمیل نمایم. در حال حاضر حدود ۷۰ درصد کتب درسی تالیف و چاپ شده و جهت توزیع برای لیسه ها و انستیتوت های زراعت و وترنری آماده میباشد.

بیشترین کتب درسی چاپ شده به لیسه ها و انستیتوت ها توزیع گردیده است که در بخش های اداره و حسابداری و قسماً زراعت و وترنری میباشد. و باقی مانده ۳۰ درصد در بخشهای مختلف در حال تالیف بوده چاپ و

توزیع آنها در پلان بعدی در نظر گرفته شده است.

پلان بعدی ریاست انکشاف نصاب تعلیمی در پنج سال آینده به اساس پلان ستراتیژیک ملی معارف افغانستان تعلیمات مسلکی از ۷۲ رشته به ۱۵۰ رشته انکشاف خواهد یافت.

همچنان نصاب تعلیمی موجود مطابق نیازمندی بازارکار کشور انکشاف داده میشود و همچنان در این مدت کوشش خواهد شد تا کتب درسی رشته های مختلف به زبان دری و پشتو تالیف، چاپ و به لیسه ها و انستیتوتها توزیع گردد.

از مجموع مکاتب معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی لیسه های زراعت ۷۰ درصد آنها را تشکیل میدهد و همچنان به کمک موسسه انسان در غربت (پن) در چند سال اخیر کمک ها بیشتر به لیسه های زراعت و وترنری البته در بخش های مختلف بطورمثال انکشاف نصاب درسی، تطبیق آزمایشی نصاب، کارهای عملی زراعتی، تجهیزات در بخش لابراتوار زراعت و وترنری، بلند بردن سطح دانش مدیران و استادان لیسه ها و انستیتوت های زراعت و وترنری با تطبیق نمودن کورسهای آموزشی کوتاه مدت و ورکشاپ ها، ایجاد تجارت زراعتی برای خودکفایی لیسه ها، مهیا نمودن کمپیوترهای لپ تاپ، پروجکتور، کمره و غیره صورت گرفته است.

معینیت تعلیمات تعلیمی و مسلکی از موسسه انسان در غربت تشکری مینماید و خواهان تداوم کمک ها در سکتور زراعت و وترنری میباشد.

سوال سوم: آیا ریاست انکشاف نصاب تعلیمی معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی کدام تغییرات را در نصاب درسی کنونی بوجود آورده است؟ اگر بلی لطف نموده بطور مختصر توضیح دهید.

در این اواخر انستیتوت ملی تعلیمات

زراعتی با همکاری پوهنتون و بیخینگن کشور هالند و کمک اعضای مسلکی بخش زراعت معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی تصمیم گرفته اند تا نصاب لیسه های زراعت را مطابق به نیازمندی بازارکار انکشاف دهند البته در حال حاضر اجراءات در حال جریان میباشد.

همچنان از طرف موسسه محترم جی ای زید در رشته های تخنیکي توسط متخصصین المانی و استادان مربوطه معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی وزارت معارف نصاب جدید مطابق نیازمندی بازار و کشور ما انکشاف داده و در مکاتب از صنوف ۱۰ الی

۱۲ در جریان تطبیق میباشد. سالانه نصاب تعلیمی ارزیابی گردیده و به اساس نتایج ارزیابی انکشافات در نصاب صورت میگیرد.

سوال چهارم: بعضی از لیسه های زراعت در حال حاضر به کمبود کتب درسی برای شاگردان مواجه اند، در این رابطه پلان ریاست نصاب تعلیمی چی میباشد؟ لطف نموده بطور مختصر توضیح دهید.

جواب: کتب درسی برای لیسه های زراعت بطور کافی به زبانهای دری و پشتو در سال ۱۹۹۲ چاپ شده و کتب چاپ شده در کتابخانه ها موجود میباشد و لیسه های زراعت که به کمبود کتب درسی مواجه اند با ریاست نصاب درسی مراجعه نموده و به اساس نیازمندی لیسه های خویش کتب را

اخذ نمایند. ریاست انکشاف نصاب تعلیمی معینیت تعلیمات تخنیکي و مسلکی وزارت معارف در جریان دو سال اخیر در حدود ۱.۵ میلیون جلد کتب درسی را چاپ نموده و به دسترس لیسه ها و انستیتوت های زراعت و وترنری قرار داده و پروسه توزیع کتب تا کنون جریان دارد.

هدف از ایجاد لیسه های نمونه حمایت و پشتیبانی از تمام انستیتوت های زراعت و وترنری و لیسه های کارهای عملی را به صورت منظم جزء از نصاب تعلیمی خود ساخته و اطمینان دهند که فارغین را با مجموعه ای از مهارت ها و تجارب خاص مرخص مینمایند که در نتیجه به وظیفه آینده آنها و ایجاد فرصت های انکشافی برای بخش زراعت افغانستان کمک نماید.

۱۶ لیسه در رقابت های عملی امسال (۲۰۱۴) سهم گرفتند. از بین ۱۶ لیسه، لیسه های چهارآسیاب، پکتیا، انستیتوت زراعت و وترنری وردک، لیسه زراعت سرخورد، انستیتوت زراعت و وترنری هرات، انستیتوت زراعت و وترنری سمنگان، انستیتوت زراعت و وترنری فاریاب، بلخ و جوزجان برنده این رقابت بودند. آنها بحیث لیسه های نمونه در آینده خدمت خواهند کرد.

عملی مختلط داشته باشند بدین هدف که مکاتب انتخاب شده باید چندین فعالیت آموزشی عملی را برای شاگردان فراهم نمایند.

لیسه های نمونه ای با نشان دادن فعالیت ها و میتودهای عملی متعدد زمینه را برای لیسه های زراعت همجوار مساعد می سازد تا در کار عملی در لیسه خویش متعهد شوند. زمانی که موقعیت ها و تجهیزات مورد نیاز جهت انجام کارهای عملی در لیسه مهیا گردد، لیسه نمونه باید یک روز را برای پذیرایی از لیسه ها و دیگر نهادها در بخش زراعت اختصاص دهند تا کارهای عملی که در سطح لیسه انجام می شود را معرفی نمایند. این روز باید نقش خاصی را برای ارتباط گرفتن و اشتراک گذاری تجارب همراه با دیگر اشخاص و دهقانان ایفا نماید.

کمپوست...

فواید کمپوست

- کمپوست نسبت به کود کیمیایی ارزان تر و اقتصادی تمام می شود.
- زمین را نرم و منفذ دار می سازد.
- PH خاک را نارمل نگاه می کند.
- کیفیت خاک را بهتر می سازد.
- ساختمان زمین را خوبتر می سازد.
- باکتریای مفیده را چندین مرتبه بیشتر می سازد.
- از فرا رنایتروجن جلوگیری می کند.
- قدرت ذخیره آب را در خاک بیشتر می سازد.
- شرایط تهویه دادن در خاک را مساعد می سازد.
- ریشه های نباتات خوبتر نمو کرده و

کمتر آن داخل چاه کمپوست کرده در هر دو هفته چوب را بیرون کشیده رطوبت و درجه حرارت آن از قسمت که چوب داخل چاه می باشد معلوم می شود می توان رطوبت را کم و یا زیاد کرد و بهترین درجه حرارت داخل چاه کمپوست ۶۰ درجه سانتی گراد می باشد.

به همین قسم که کمپوست از موادهای فوق ساخته شود آن در ۳ ماه آماده استفاده می باشد و اگر خواسته شود که کمپوست به زودی آماده گردد میتوان در جریان ساختن آن بالای خاکستر ۲ کیلوگرم چونه استعمال شود بخاطر اینکه چونه عملیه حرارت را بالا برده در دو ماه کمپوست آماده می شود.

آن هموار گردد. بعد از اینکه طبقه اول کاملاً توسط موادهای فوق ساخته شد حین شکل طبقه اول طبقه دوم و سوم ساخته می شود اما چوب خشک که به اندازه ۲۵ سانتی متر در طبقه اول بعد از ۶ سانتی متر خاک انداخته شده بود دوباره در دو طبقه آخری استفاده نشود و بعد از اینکه طبقه سوم که ساخته شد ۳۰ سانتی متر خاک بالای آن علاوه شده و خوبتر گردد و اگر جای آن آفتابی باشد یک اندازه گیاه بالای آن انداخته شده تا اینکه رطوبت را نگاه کند. بخاطر سنجش رطوبت و درجه حرارت داخل کمپوست با استفاده از یک چوب به اندازه ۳ متر نصف و

- ۲۵ سانتی متر گیاه خشک نرم هموار شده آب به مقدار که گیاه را تر کند بالای آن پاشیده شود.

- ۳۰ سانتی متر گیاه هرزه سبز تازه هموار گردد.

- خاکستر قسم انداخته شود که گیاه سبز تازه را بی پو شانند بعد از بالای آن آب پاشیده شود.

- ۲ کیلوگرم کود بیوریا بالای خاکستر علاوه گردد پاشیده شود.

- ۶-۸ سانتی متر کمپوست بالای خاکستر انداخته شود در صورتیکه کمپوست موجود نباشد پارو حیوانی که تجزیه شده باشد انداخته شود.

- ۶ سانتی متر خاک بالای زمین بالای

- محکم می شوند.
- نبات را قوی ساخته در مقابل امراض و آفات مقاومت حاصل می کند.
- مواد عضوی را به مواد غیر عضوی تبدیل می کند زیرا نبات از مواد غیر عضوی استفاده می کند.
- گذاشتن پلاستیک سیاه و گیاه روی چاه کمپوست جهت حفظ رطوبت و حرارت.

تحقیق کشت سایبین توسط شاگردان لیسه زراعت چهار آسیاب

دانه ها کاملاً رسیده و روی بته به طور طبیعی خشک شده باشد.

□ در بالای بته به جز پلی و کپسول های دانه دیگر کدام برگ سبز باقی نمانده باشد.

رطوبت بته در حدود (۴۰ درصد) باشد اگر قبل از موقع این نبات چیده شده باشد بعد از مدت چمکی در دانه پیدا شده و تخم نبات شکل نامرغوب به خود میگیرد.

مرحله دوا پاشی

جهت جلوگیری از مرض سوختگی یا بلایت از ادویه کیمیایی (فنجی ساید) استفاده شده میتواند.

مرحله جمع آوری نبات سایبین

□ موقع چیدن این نبات زمان است که

مرحله آبیاری

نبات سایبین بعد از آنکه جوانه زد و چهار برگه شد اولین آبیاری شروع میشود.

مرحله خاک دادن نبات سایبین

نبات بعد از اینکه آبیاری گردید و زمین تر شد خاک داده میشود

کود دهی سایبین

مرحله کود دادن

نایتروجن خالص از قرار فی هکتار (۴۵) کیلو گرام.

فاسفورس خالص از قرار فی هکتار (۶۰-۹۰) کیلو گرام.

پوتاشیم خالص از قرار فی هکتار (۴۵) کیلو گرام.

و هم چنان استعمال کود حیوانی نیز برای نبات سایبین قبل از بذر ضروری می باشد.

ماشین تخم پاش پنبه، لبلبوی قندی و جواری با استفاده از صفحه مخصوص سایبین.

این نبات را برای استفاده از دانه آن باید حتماً خطی بذر نموده تا عملیات زراعتی از قبیل خیشاوه کتمن کاری و کلتواتر برای از بین بردن گیاهان هرزه بسهولت اجرا شده بتواند.

عمق بزر نبات سایبین

در موقع بذر عمق بذر به جنسیت خاک و در محل که رطوبت کافی به آن برسد تعلق میگیرد چنانچه در خاک های نسبتاً کلی عمق بذر آن (۴) و در زمین های ریگی عمق بذر آن (۴-۶) سانتی متر صورت میگیرد.

مقدار تخم ریز نبات سایبین

قبل از تعیین مقدار تخم ریز در فی واحد زمین باید از همه چیز بیشتر در فیصدی نمودی، سالم بودن و پاکی تخم نبات توجه کرد.

با ذکر شرایط فوق الذکر اگر به طریق خطی به فاصله (۹۰-۱۵) سانتی متر بذر میشود برای هر جریب (۹-۱۳) کیلوگرم تخم کافی است اگر فاصله از (۶۰-۴۰) سانتی متر متغیر باشد در فی جریب از (۲۰-۱۳) کیلوگرم تخم بذر باید در نظر گرفت.

مرحله جوانه زنی نبات سایبین

نبات سایبین از جمله نباتات است که اگر شرایط برایش مساعد باشد سه روز بعد از کشت به جوانه زنی آغاز می کند.

در انتخاب تخم نکات ذیل باید مراعات شود:

در مورد انتخاب نوع سایبین باید طول دوره نموی نبات مد نظر گرفته شود چون این نبات مختلف النوع میباشد.

نوع زود رس آن ۹۱ روز نوع دیر رس آن ۱۵۲ روز در زمین باقی میماند.

البته باید طول عمر نبات با توجه به درجه حرارت خاک (۱۹ درجه سانتی گراد) طول روز ۱۴،۵ ساعت و موسم بیخ بندی در خزان را مد نظر گرفته و از روی این شرایط فوق نوع نبات انتخاب و بذر گردد که به شرایط نام برده مطابقت داشته باشد.

آماده کردن زمین برای کشت سایبین

اول زمین آبیاری شده بعد از وتر با سه فال به عمق ۲۰ - ۲۵ سانتی متر قلبه گردد.

بعداً دوباره با ۹ فال قلبه گردد تا کلوخ های آن خوب میده گردد. گیاهان هرزه و دیگر بقایای نبات سال گذشته جمع اوری گردد.

طریقه کشت نبات سایبین

سایبین به طریقه خطی (بشکل جویه بی) توسط وسایل مختلف بذر میگردد، مانند

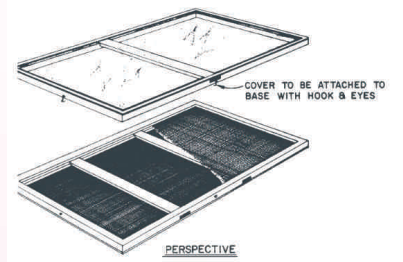
دسترس است و از گزینه Ask an Expert در صفحه وبسایت قابل استفاده می باشد.

پروژه Thee-Afghan Ag همچنان بخش MAIL را به عنوان کوششی جهت ایجاد بانک معلومات آنلاین به طور خاص به صورت ملی حمایت می نماید. گروه کاری بانک معلوماتی MAIL به صورت رسمی در نومبر سال ۲۰۱۳ تعیین گردید و کاملاً در عرصه افزایش سطح آگاهی، درک ضروریات معلوماتی، اولویت های نمایندگی های ولایتی، ایجاد مواد جدید و تعقیب دیگر رسانه ها (چاپی، رادیویی و ویدیو) فعالیت داشته است. بانک معلوماتی MAIL در نمایشگاه بین المللی AgFair در سال ۲۰۱۳ و کنفرانس سالانه شعبه AAEP حضور داشت و چهار ورکشاپ برای بالا بردن سطح معلوماتی و درک ضروریات و اولویت های استفاده کنندگان را تا کنون میزبانی نموده است. بانک معلوماتی MAIL در سه لسان از طریق mail.gov.af/fa/page/extensions قابل دسترسی می باشد. تیم کاری بانک معلوماتی MAIL خرسند به دریافت نظریات و مواد <http://mail.gov.af/fa/form/cont> expert@eafghanag.org از طریق expert@eafghanag.org قابل

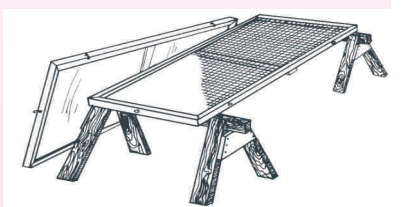
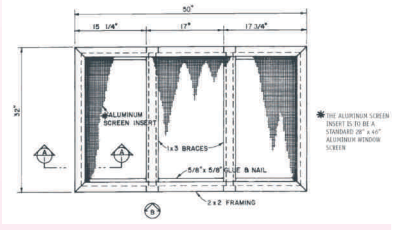
پروژه E-Afghan Ag مصمم است که معلومات مرتبط و معتبر را جهت کمک دهقانان در افغانستان فراهم سازد. تیم E-Afghan Ag شروع به راه اندازی وبسایت (eafghanag.ucdavis.edu) جهت به دسترس قراردادن معلومات عملی و قابل فهم زراعتی به طور اخص برای افغانستان در سال ۲۰۱۱ نمود. این وبسایت به استفاده کنندگان صفحات معلوماتی، ویدیوهای کوتاه، نقشه ها، دستورالعمل و تصاویر بیشتر ۶۰ سازمان به زبان ها انگلیسی، دری و پشتو را پیشکش می کند. این مواد موضوعات گسترده ای را اعم از تولید نبات تا مدیریت منابع طبیعی و آموزش موضوعات زراعتی می باشد. برای کسانی که شرایط استفاده از وبسایت را ندارند E-Afghan Ag یک برنامه از راه دور به علاوه یک فایل فشرده که به صورت منظم به روز (update) می گردد را در نظر گرفته است. The Ask یا بخش سوال قسمتی از وبسایت می باشد که به استفاده کنندگان را قادر میسازد تا سوالات، فایلها و عکسهای شان را به تیم E-Afghan Ag ارسال کنند. تیم متذکره متعاقباً سوالات را به کارشناسان می فرستند تا جواب را اخذ نموده و به استفاده کنندگان وبسایت ارسال کنند. E-Afghan Ag از طریق expert@eafghanag.org قابل

یک خشک کننده آفتابی ساده طراحی شده برای تقریباً ۲,۵ کیلوگرام میوه و سبزیجات. شما همچنان قادر به ساخت یک تونل خشک کننده آفتابی هستید که یک ساختار پیچیده دارد، لکن به شما کمک میکند که در یک دوره میوه بیشتری خشک کنید.

لمریز و چونکی تونل

شکل نشان می دهد که خشک کن شما در نهایت باید به این طریق قرار دهید

کمپوست

تهیه کمپوست عبارت است از یک سبزی شده باشد زیرادویه کیمیای باعث از بین رفتن باکتریای مفیده می گردد.

۲- موادکه درعملیه تخمرتجزیه نمی شوندمانند پلاستیک، شیشه، فم و غیره. ۳- گوشت زیرادکمپوست موش جای گرفته سبب از بین رفتن کمپوست می شود.

۴- نباتات که از طریق قطعات بدن شان تکثیرمی شوند باید به تازه گی استعمال نشوند مانندکبل، غمی، بویه و غیره.

۵- نباتات که تخم آنها به زودی تجزیه نمی شوند مانند شلخه، زردپیچک، کرمک و غیره.

۶- ریشه های که دارای امراض پوسیده گی باشند.

انتخاب جای کمپوست:

- جای که برای کمپوست ساخته می شود سایه دارباشد زیرا رطوبت فرار نمی کند.

- جای هوادارباشد بخاطر که یک نوع فنکس بنام فایرفنگس دخالت می کند.

- نزدیک آب باشدوقتیکه باران نباشدبه آب ضرورت دارد.

- نزدیک باغ یا مزرعه باشد.

کمپوست به طریقه ذیل ساخته می شود.

- جایکه برای ساختن کمپوست حفر می شود ۲,۵ مترطول ۱,۵ متر عرض و ۱ متر عمق داشته باشد.

- چاه که کنده می شود۱۵ سانتی مترخاک بالای آن یک طرف وخاک پایینی آن دیگر طرف کشیده شود زیرا خاک روی زمین دارای مواد عضوی می باشد.

۱- موادسخت وخشک بقایای نباتات از قبیل شاخچه هایکه نسبتاً بزرگترباشد مانندشاخچه درخت، ساقه جوار، ساقه پنبه که دارای عناصرفاسفورس، پتاشیم وکلسیم می باشد.

۲- موادنرم (بقایای خشک که نرم بوده باشدمانندبرگ خشک، علف خشک که غیرچوبی باشد).

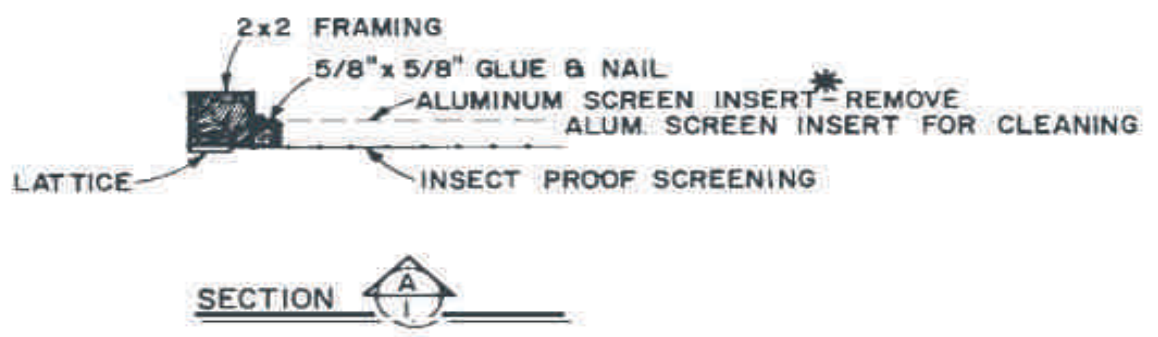
۳- موادتازه مانند گیاه سبزو تازه وبرگ که دارای نایتروجن زیادمی باشد.

۴- خاکسترکه دارای پتاشیم وکاربن می باشد.

۵- کودیوریا(کودسفید)برای سریع ساختن عملیه تخمر در صورتیکه چاه کمپوست رطوبت زیادداشته باشدو یا زمستان باشددر این صورت برای سریع ساختن عملیه تخمر از چونه استفاده شود.

موادهای که در کمپوست استعمال نمی شودقرار ذیل می باشد.

۱- نباتات که بالای آن ادویه کیمیای

د لمریز و چونکی تونل لپاره د سلفر دای اکساید پواسطه د تدخین پروسه

سلفر استفاده کنید.

سیب

میوه با کیفیت خوب را انتخاب نمایید

میوه را بشویید

میوه را پوست کنید

میوه را قطعه قطعه نمایید.

دانه های میوه را بیرون بکشید.

میوه را به قطعات منظم (به ضخامت ۲ الی ۳ میلی متری) قطع کنید.

میوه ها را با جوس لیمو آغشته نمایید تا رنگ خود را حفظ کند.

قطعات میوه را به صورت منظم در طبق هایی که برای خشک کردن آماده شده اند قرار دهید.

چک کردن میزان خشکی میوه: باید چرم مانند باشد و در هنگام قطع کردن و فشار دادن رطوبت نداشته باشد.

تهیه شده توسط: مشاور زراعتی PIN

Sabohatullo Muzaffarov

بادنجان رومی

میوه با کیفیت را انتخاب کنید - زیاد رسیده (پخته) نباشد.

میوه را بشویید

میوه را به دو و چهار قسمت تقسیم نمایید.

آنها را بر روی طبق به صورت منظم و یک لایه قرار دهید.

چک کردن میزان خشکی میوه: باید چرم مانند باشد و در هنگام قطع کردن و فشار دادن رطوبت نداشته باشد.

بخار دادن همراه سلفر دای اکساید و خشک کردن میوه در سایه کیفیت و مزه بهتر ایجاد می کند

در هر کیلو بادمجان رومی از ۲۰ گرم

بخار دادن همراه سلفر دای اکساید برای تونل خشک کن آفتابی

یک تکه ورق فلزی را با کناره های خم شده زیر ظرف میوه مورد نظر قرار داده و کمی سلفر روی آن ریخته و آتش بزنید که در هنگام سوختن در عدم موجودیت هوا سلفر دای اکساید را تشکیل می دهد که باعث بوجود آمدن مزه بهتر می گردد. حال، خشک کن شما آماده استفاده می باشد، شما می

توانید جمع آوری و آماده نمودن میوه و سبزیجاتی را که می خواهید آغاز نمایید. بسته بندی و نگهداری

شما باید محصولات خشک شده را سریعاً بعد از خالی کردن و سردسازی بسته بندی و نگهداری کنید در غیر این صورت محصولات دوباره شروع به جذب رطوبت از هوا می کنند و به حشرات و آفت ها این اجازه را می دهند که به آنها دسترسی پیدا کنند.

محصولات را به داخل برده و در جای تاریک و سرد (مثلاً الماری آشپزخانه) در ظروف بسته مانند شیشه ای و قوطی بکس مانند نگهداری کنید. روی ظروف باید مشخصاتی از قبیل محتویات ظرف و تاریخ بسته بندی درج گردد.

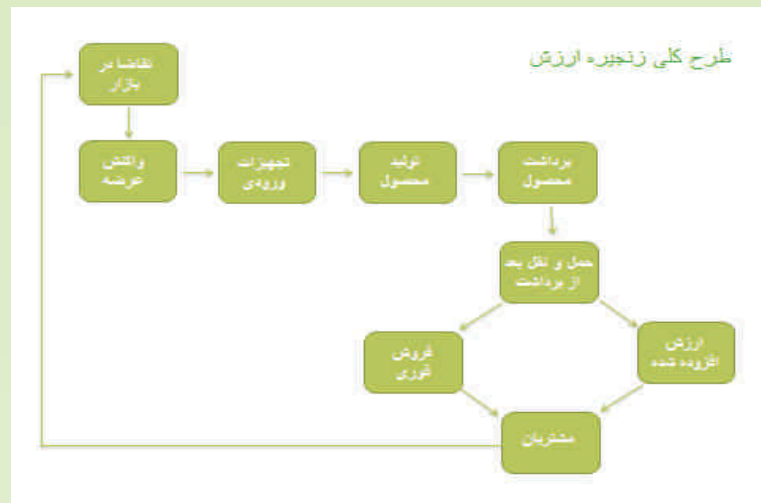
زردآلو

زنجیره ارزش سبزی و میوه و عملیات پس از برداشت

مالی کوچک، قرضه ها، کمک هزینه، اعانه ها یا سب سایداه، سرمایه گذاران)

درجه حرارت و زمان نگهداری بعد از برداشت محصولات زراعتی زنجیره ارزش را بهبود میبخشد نکات و فکتورهای مهمی که تعیین کننده زمان نگهداری میوه جات و سبزیجات بعد از برداشت آنها میباشد عبارت از درجه حرارت، رطوبت هوا، رطوبت نسبی و آسیب یا ضایعات فزینی و ظاهری اند. در اینجا مابالای درجه حرارت تمرکز میکنیم زیرا درجه حرارت مستقیماً بالای سرعت و میزان از بین رفتن میوه جات و سبزیجات تأثیر میگذارد. تأثیر عمومی درجه حرارت روی زمان نگهداری میوه جات و سبزیجات جمع آوری شده را در نظر میگیریم اگر به اندازه هر ۱۰ درجه سانتی گراد افزایش در درجه حرارت افزوده شود زمان نگهداری محصول به نصف کاهش مییابد که این نقطه را باید دهاقین و دیگر بازیگران که در تولید و عرضه محصولات زراعتی بخصوص سبزیجات و میوه جات سر و کار دارند، برای بهبود بخشیدن به زنجیره ارزش باید در نظر گیرند.

۴. توسعه بازار (نام تجاری، کوپراتیف ها، انجمن های دهاقین، فعالیت های ارزش افزا)
۵. دریافت منابع قابل قبول یا منابع که بیشتر مقرون به صرفه جوی می باشد.
۶. توسعه خدمات زراعتی مانند (IPM یا تنظیم تلفیقی آفات، فروشنده / توزیع کنندگان، جمع آوری، ذخیره سازی)
۷. بررسی بازارهای مختلف و گزینه های قیمت گذاری (مصرف کننده مستقیم، عمده فروشی، پرچون فروشی، اقدامات ارزش افزا)
۸. تامین منابع مالی جایگزین (تامین

۱. انتخاب محصول برای پاسخگویی با تقاضای مشتری.
۲. تولید و ذخیره سازی برای فروش در فصل خارج از تولید مانند (تولید در گلخانه و نگهداری محصولات در سردخانه ها)
۳. فراهم آوری امکانات و سهولت ها که موجب افزایش ارزش میشود مانند (کود، آب، مدیریت، تکنالوژی)

مصرف کننده گان به شکل فنی حفظ کنند.

ضرر و زیان محصولات باغداری یک مشکل عمده در زنجیره پس از برداشت محصول می باشد. آنها را میتوان با انواع گسترده ای از فکتورهای، اعم از شرایط کشت تا رسیدن آن به سطح پرچون فروشی یاد آوری کرد. که در اینجا لازم است تا جلوگیری از آسیب پذیری محصولات را یاد آور شویم.

فعالیت های پس از برداشت شامل تمام نقاط در زنجیره ارزش از تولید در مزرعه تا این که مواد غذایی بر روی یک بشقاب برای مصرف قرار میگیرد میباشد. فعالیت های پس از برداشت شامل جمع آوری، ذخیره سازی، پروسس، بسته بندی، حمل و نقل و بازاریابی است.

از ضرر و زیان می توان با پیروی از شیوه های خوب همانطور که در بالانشان داده شد، جلوگیری کرد. بعضی از فکتورهای اساسی و مهارتها در نگهداری و عرضه محصولات به مشتریان وجود دارد که میتواند ما را برای جلوگیری از تلفات در طول پروسه قبل از جمع آوری، برداشت، ذخیره

زنجیره ارزش شامل دیدگاه وسیعی از فعالیت های مربوط به انتقال محصول از تولید کننده گان به مشتریان میباشد. زنجیره ارزش مجموعه ای از عملیاتی است که در یک صنعت به صورت زنجیری یا پی در پی انجام میپذیرد تا باعث بلند بردن ارزش یک محصول گردد. شناسایی از زنجیره ارزش کمک میکند تا از فرصت ها جهت جریان بهبود محصول باخبر شویم و در نتیجه فرصت بهبود قیمت، کمیت و کیفیت محصول را بدانیم که دانستن قیمت های بهتر برای دهاقین گزینه های آنها را به شدت تحت تأثیر قرار میدهد.

اصطلاح " زنجیره ارزش" تکامل از طریق توسعه زراعتی در کشورهای جهان سوم و اخیراً به کشورهای پیشرفته تر زراعتی گسترش یافته است. برای زنجیره ارزش بالای کدام تعریف توافق صورت نگرفته است ولی گفته میشود یک سلسله فعالیت های است که دهاقین، افراد میانه (جلابان)، عمده فروشان، توزیع کنندگان و پرچون فروشان میتوانند یک محصول را از آسیب پذیری حفاظت نموده و ارزش آن را در جریان تولید بالا ببرند و زنجیره ارزش تولیدات سبزی و میوه را تا

اوسط زمان نگهداری بادنجان رومی رسیده در درجه های حرارت متفاوت

درجه حرارت	زمان نگهداری
۱۰ °C درجه سانتی گراد	یک هفته
۲۰ °C درجه سانتی گراد	سه الی چهار روز
۴۰ °C درجه سانتی گراد	تقریباً یک روز

- بطورمثال صبح وقت در هنگام انتقال از یک محل به محل دیگر آنها را تحت سایه قرار دهید بطورمثال از تکه یا پوش تریپالی استفاده نمایند و همچنان در مارکیت و یا محلات دیگر فروش از چتری استفاده کرده و یا هم برای محصول تان یک سایه تهیه نمایند.
- درجه حرارت بلند در رومی که تحت شعاع آفتاب قرار گرفته است درجه حرارت پایین در رومی که تحت سایه قرار گرفته است.

- محصول تولید شده در بیرون و تحت شعاع آفتاب قرار گیرد گرم شده و ممکن است آفتاب سوزشود (در زیر آفتاب سوزد).
- اگر محصول تولید شده را نمیتوانید به زودی از محل جمع آوری خارج کنید، کریتها و صندوقها را در زیر سایه قرار داده یا اینکه آنها را توسط تکه یا تریپال نازک بپوشانید.
- محصول را زمانی جمع آوری نمایید که درجه حرارت پایین باشد

- هر گاه در محصولات سبزی و میوه زمان نگهداری محصول تولید شده را افزایش دهیم میوه و سبزیجات تولید و جمع آوری شده را تا حد ممکن سرد نگه دارید تا زمان نگهداری آنها افزایش یابد بنا دهاقین و سایر بازیگران در عرصه تولید و عرضه محصولات زراعتی باید نکات ذیل را در نظر بگیرند تا آسیب در محصولات کاهش یابد.
- محصول جمع آوری شده را از تابش مستقیم آفتاب دور نگه دارید. هرگاه

خشک نمودن آفتابی میوه ها و سبزیجات

- در فضای باز ضرورت به نیروی انسانی بیشتر برای دور نگهداشتن مگس ها و دیگر حشرات دارد.
- پلاستیک پولی اتیلن محصولات را در برابر باد و خاک محافظت نموده و کیفیت میوه خشک را افزایش می دهد. هر چند که، پاک نمودن پلاستیک از خاک به صورت منظم از اهمیت بالایی برخوردار است و گرنه پروسه خشک سازی را کند و آهسته می سازد.

- موجود در آنها افزایش می یابد؛ هر چند که اگر عمل خشک سازی به صورت درست انجام نگردد میوه جات رنگ و عطر خود را از دست می دهند. خشک نمودن میوه همچنان باعث بهبود دادوستد (خرید و فروش) تولید کننده می گردد طوری که تولید مازاد (اضافی) قابلیت نگهداری و فروش را بعد از فصل برداشت محصول داشته و در نهایت فایده بیشتر را به همراه خواهد داشت.

خشک کردن میوه ها، سبزیجات یکی از قدیمی ترین و رایج ترین روش های موجود برای اطمینان از ذخیره سازی طولانی مدت از میوه جات در گدامها است. میوه ها، توت و سبزیجات از قابلیت خشک شدن در شرایط طبیعی - به صورت مستقیم تحت شعاع آفتاب (خشک نمودن آفتابی) - و یا به صورت غیرطبیعی با استفاده از وسایل مصنوعی مانند کوره و داش برخوردار می باشد.

باید استفاده گردد به اندازه ۲ الی ۲,۵ گرم در هر کیلوگرام میوه می باشد. ضد عفونی کردن تقریباً دو ساعت را در بر می گیرد. در اخیر بخار دادن، باکس برداشته می شود و ظرف های میوه در یک صفحه به خاطر خشک شدن توسط آفتاب قرار داده می شود لکن جهت به دست آوردن محصولی با کیفیت بالاتر، توصیه می گردد که محصول در سایه خشک شود. زمان خشک شدن بستگی به درجه حرارت، حرکت باد داشته و معمولاً سه الی چهار روز را در بر میگیرد. میوه ها باید پخته با گوشت سخت باشند. بعد از شستشوی میوه جات با آب پاک، میوه ها متعاقباً باید پوست شوند و هسته آن خارج گردد (هدایات برای میوه ها

ظرف های چوبی رطوبت اضافی را جذب نموده که باعث بهبود کیفیت میوه خشک می گردد. علاوه بر آن ظرف ها به آسانی از یک جای به جای دیگر قابل انتقال هستند.

اگر میوه جات قبل از خشک سازی در سایه، بخار داده شوند، در این حالت محصولی با کیفیت بالاتر حاصل خواهد شد. مقدار سلفر که در پروسه بخار دادن

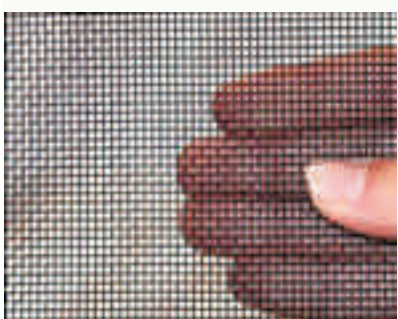
مزایای استفاده از سیستم آفتابی برای خشک سازی میوه جات عبارتند از:

- میوه ها و سبزیجات در شرایط طبیعی در مدت ۱۰ الی ۱۲ روز خشک می شوند. با استفاده از خشک کن های آفتابی مدت زمانی معادل با حداکثر سه (۳) روز را در برمی گیرد. علاوه بر این، خشک کردن میوه ها و سبزیجات

عمل خشک سازی، میوه ها و سبزیجات را قادر می سازد که برای مدت طولانی تر نگهداری شود و بدون در نظر گرفتن فصل مورد مصرف قرارگیرد. محصولات همچنان مقدار زیادی از رطوبت موجود خود را از دست داده، حجم و وزن آنها کاهش یافته و عمل ذخیره سازی را آسانتر می سازد. مقدار شکر (گلوکز) و دیگر مواد مغذی

در پایین). میوه ها را بر روی یک سطح در ظرف های روزنه دار (سوراخ دار یا جالی مانند) هموار نموده طوری که قسمت قطع شده میوه رو به بالا باشد. ظرف ها را در داخل خشک کن قرار دهید و به محض دور کردن حشرات از روی میوه جات دروازه خشک کن را بسته نمایید.

معلومات در مورد لیسه زراعت هلمند

دو تونل پلاستیکی گرین هاوس را آماده ساخته و سبزیجات مختلف را در آن کشت مینماییم. در انستیتوت کلکسیون حشرات، بته های زراعتی و هرزه را توسط متعلمین آماده نموده ایم و همچنان توسط آنها برای کودهای عضوی باکیفیت چاه های کمپوست آماده نموده ایم.

مؤسسه پن در راستای کارهای عملی برای ما کمک فراوان نموده است. استادان ما برای تریننگ های مؤثر و عملی همیشه به کابل دعوت شده اند. این مؤسسه همچنان برای کتابخانه ما کتاب کمک نموده است. به نمایندگی از معلمین، متعلمین و اداره انستیتوت زراعت و وترنری هلمند من از مؤسسه پن یک جهان تشکری مینمایم که در هر عرصه با ما همکاری نموده است.

مدیر عمومی انستیتوت زراعت و وترنری هلمند

همینطور ارگانهای بیرونی دیگر مانند ریاست محترم زراعت و مالداری جهت کارهای عملی از اداره انستیتوت دعوت مینمایند تا شاگردان در عرصه زراعت و مالداری از تجارب عملی مستفید شوند. در زمستان در داخل انستیتوت

در اوقات مختلف میوه جات و سبزیجات مانند پیاز، گندنه، تربوز، بادرنگ، خربوزه، بادنجان و همچنان غله جات مانند گندم، جواری و غیره را کشت مینمایند.

منتقل شود. لیسه مذکور الی سال ۱۳۵۸ از فعالیتهای فوق العاده برخوردار بود.

از سال ۱۳۵۹ بدینسو بعلل جنگهای داخلی کشور تمام دارائی این لیسه چور و چپاول گردید و بعداً بکمک یک تعداد شاگردان در سال ۱۳۶۰ به مرکز ولایت - لشکرگاه منتقل گردیده و در آنجا در تعمیر دارالمعلمین عالی هلمند جابجا شد و در آن وقت شاگردان از ۲۹ ولایت کشور در آن لیسه جهت تعلیم مصروف بودند. این لیسه در سال های مختلف تعداد شاگردان متفاوت داشته است.

این لیسه با همکاری مستقیم ملل متحد بخصوص یونسکو و یونسف تأسیس شده است. طوریکه هلمند بحیث ذخیره گاه غله جات کشور مشهور بوده ازینرو ریاست محترم زراعت، مالداری، و مدیریت تدریسات مسلکی قبل لازم پنداشتند که لیسه مذکور بدین ولایت

لیسه زراعت هلمند یک لیسه خیلی سابقه دار بوده که به بار اول در سال ۱۳۲۳ هجری شمسی در کابل تأسیس شد. این لیسه در سال ۱۳۲۶ هجری شمسی فارغان دوره اول خویش را به جامعه تقدیم نمود.

در سال ۱۳۴۵ در قریه هزار جفت ولسوالی گرمسیر ولایت هلمند منتقل و جابجا شد و در آن وقت شاگردان از ۲۹ ولایت کشور در آن لیسه جهت تعلیم مصروف بودند. این لیسه در سال های مختلف تعداد شاگردان متفاوت داشته است.

این لیسه با همکاری مستقیم ملل متحد بخصوص یونسکو و یونسف تأسیس شده است. طوریکه هلمند بحیث ذخیره گاه غله جات کشور مشهور بوده ازینرو ریاست محترم زراعت، مالداری، و مدیریت تدریسات مسلکی قبل لازم پنداشتند که لیسه مذکور بدین ولایت

میتود مسابقه

استفاده است.

۳- وقت زیادی را دربر میگیرد، همچنان به مواد، وسایل و فرصت های آمادگی زیادی ضرورت دارد.

مثال های برای اجرای نقش:

برای اینکه یک صحنه ای اجرای نقش ساخته شود، معمولاً یک حالت یا موقعیت فرضی در نظر گرفته شده و نمایش طبق آن پیش بینی و اجرا میگردد.

مثال اول:

فرض میگرد که شخصی درآب غرق گردیده، با استفاده ازین فرصت شاگردی بحیث غریق و شاگرد دیگری او را تنفس مصنوعی میدهد (هدف آموختن طریق تنفس دادن مصنوعی)

مثال دوم:

فرضاً وقت نماز است، شاگردی درحضور شاگردان دیگر عملاً وضومیگیرد (هدف تعلیم وضوگرفتن است)

ببینندگان تکرار نمایش

۸- بحث و گفتگو درباره نمایش به منظور ارزیابی

خوبی های میتود اجرای نقش:

۱- بر خلاف صنف شاگردان درین روش با هیجان و شوروشوق به مشاهده میپردازد که برای آموزش مفید است.

۲- میان بازی کنان، شاگردان و تماشاچیان به نسبت شناخت قبلی رابطه عاطفی بر قرار میگردد، شاگردان از همدیگر نسبت به معلم خوینتری آموزند.

۳- برای شاگردان خجالتی و کم جرأت با گرفتن و اجرای رولهای ساده، خوب زمینه تشویق و تقویت روحی فراهم میگردد

محدودیت های اجرای نقش:

۱- برای بیان و نمایش مسایل ساده خوب، ولی در مسایل پیچیده و مغلق که امکانات و توانائی بیشتر هنری لازم دارد زیاد مساعد نیست.

۲- چون این روش بیشتر جنبه هنری و نمایش دارد، درمکاتب کمتر مورد

اجتماعی، تاریخی، و مفاهیم چون صداقت، خیانت، دروغ، راستی، احترام نمودن، رعایت کردن، ظلم، همدردی و... خیلی موضوعات میتواند توسط یک صحنه نمایشی، تمثیل و بصورت عملی قابل برداشت ساخته شوند. ولی به صورت عموم ازین روش در تمام مضامین درسی استفاده شده نتوانسته، یک روش قوی آموزنده و ضمناً شاگرد محوری به شمار می رود.

در صورتیکه صحنه توسط شاگردان یک صنف اجرا گردد برای متباقی شاگردان خیلی دلچسپ بوده و آنها خود را در صحنه احساس و روابط عاطفی با آن بر قرار میسازد، با تمام حواس خود به مشاهده جریانات پرداخته و مطابق به درجه مهارت بازیکنان و طراحان چیزهای زیادی میآموزند معلم طراح و مسئول اصلی، شاگردان داوطلب بازیکنان و متباقی شاگردان مشاهده کننده گان میباشند.

نکات قابل توجه در کار نمایش:

درین روش شاگردان مطابق به پلان تهیه شده توسط معلم پیش روی صنف یا روی ستیج نمایش نقشه را بازی میکنند و هم صحبت مینمایند. طوریکه همه شاگردان آنرا دیده بتوانند و صدا ها را بشنوند. جهت تهیه نمایش مراحل ذیل معمولاً طی میگردد.

- ۱- تعیین موضوع و نوشتن آن به صورت نمایش
- ۲- تهیه وسایل، مواد مورد ضرورت و آماده نمودن شرایط
- ۳- انتخاب افراد و تعیین نقش هر کدام در بازی
- ۴- جهت آمادگی تمرین نمودن رول توسط هر شاگرد
- ۵- توضیح مختصر برای تماشاچیان
- ۶- انجام نمایش
- ۷- در صورت جالب بودن و تقاضای

مسابقه باید رعایت گردد:

- ۱- مسابقه باید یک یا چند هدف درسی را در بر داشته باشد.
- ۲- هدایت مسابقه واضح باشد تا در جریان اجرا سکتگی رخ ندهد.
- ۳- مسابقه در جایی اجرا شود که همه شاگردان آنرا دیده و صدا را شنیده بتوانند.
- ۴- نمرات برای جواب های درست از قبل تعیین شده باشد.
- ۵- در دادن نمره طرفداری نشود و یک نفر عادل برای این کار موظف گردد.
- ۶- سوالات باید به تعداد مساوی ترتیب گردد و در سهل یا مشکل بودن سوالات هر دو گروه عدالت شود.
- ۷- شاگردان دو به دو از همدیگر سوال کنند.
- ۸- اگر شاگرد مورد نظر نتوانست جواب درست بدهد، نصف صنف طرفدار گروه میتواند جواب درست را بدهد درین صورت یک نمره کمتر به گروه تعلق میگیرد.

۹- سعی شود که به سوال حتماً جواب داده شود. (در صورت بی جواب ماندن سوال معلم خودش جواب درست را ارایه نماید).

۱۰- نتیجه باید در اخیر اعلان گردد.

مشکلات:

در میتود مسابقه مشکلات زیادی رخ نمیدهد، در صنوف که فضای کافی نداشته باشد شاگردان مسابقه دهنده در اطراف شاگردان نشسته، ایستاده شوند. یک کمی سرو صدا ایجاد میشود. چون این میتود بسیار مفید است، در هر صورت معلم باید از آن استفاده نماید.

- میتود اجرای نقش:

بسیار مطالب درسی اند که تجسم خارجی نداشته و فهماندن آن بصورت شفاهی کار دشوار است. مثلاً مسایل

مسابقه یکی از روش های هیجان انگیز و محرک بوده که شاگردان مفاهیم درسی را در جریان رقابت از همدیگر می آموزند. در این میتود همه و با قسمتی از شاگردان در مسابقه اشتراک می کنند، طوریکه شاگردان به دو گروه تقسیم میگردند و از میان هر گروه چند نفر (از ۲ تا ۵ نفر به تعداد مساوی) بحیث شاملین مسابقه توسط خود شاگردان انتخاب گردیده و پیش روی صنف جهت اجرای مسابقه دو صف را تشکیل میدهند یا اینکه معلم یک، یک نفر از هر گروه را برای مسابقه انتخاب نموده و از آنها میخواهد تا اعضای دیگر مسابقه را خود شان تعیین کنند. استاد در وقت تنظیم صفوف مسابقه دهندگان سعی کند تا از لحاظ استعداد شاگردان هم وزن را مقابل هم قرار داده و مسابقه را رهنمایی و توسط شاگردان اجرا گردد.

از چنین مسابقات جهت تکرار و تمرین درس، ارایه درس و ارزیابی درس استفاده شده میتواند.

فواید میتود مسابقه:

- خستگی شاگردان را از بین میبرد.
- کنجکاوی شاگردان را زیاد میکند.
- حس رقابت سالم را در شاگردان بیدار مینماید.
- شاگردان به مفاهیم به دقت گوش میدهند.
- در صورت ناقص بودن جواب گروه مقابل اعتراض میکند که این برای تمام شاگردان بسیار آموزنده میباشد.
- به شاگردان جرأت مثبت میدهد.
- علاقه شاگردان را برای آموزش افزایش میدهد.

نکات ضروری که در جریان اجرای

د افغانستان د انسان په تنگمه موسسي د خپل ټول فعاليتونه د يو ټينگ، شفافه پاليسي او مسووليت مننونکي د گټه اخيستونکي په مقابل عمليات اجرا کوي. مونږ غواړو دا پاليسي مرکزي کړو ترڅو هره گټه اخيستونکي وکولاي شي مثبت او يا منفي موضوعاتو د پڼ د لوړپوړو مسولينو سره په مستقيم ډول شريکي کړي.

مونږ دا پروسه د نيوکو او نظريو د ټيليفونې کرخي له لاري اجرا کوو، چي د یکشنبې نه تر پنجشنبې د سهار ۸:۰۰ نه تر ماژیکر ۶:۰۰ بجو پوري فعاله وي.

که چيري کوم څوک د پڼ د فعاليتونو څخه شکایت لري دغه شميره سره اړیکه ونيسي: د شکایتونو د اړیکي کرځه: ۰۷۷۷۷۴۰۳۵۳

مصاحبه با محصلین ممتاز انستیتوت زراعت و وترنری کابل

اسم حبیبه بنت محمد انور مسکونه اصلی ولایت غزنی ولسوالی جاغوری و فعلاً در صنف ۱۴ بخش زراعت عمومی محصل میباشم و همچنان محصل در یکی از پوهنتون های شخصی در بخش حقوق و علوم سیاسی هستم. موصوفه فارغ تحصیل لیسه نسوان شهداء ولسوالی جاغوری است.

سوال اول: دلیل که درعین زمان محصل انستیتوت زراعت و وترنری و همچنان محصل در پوهنتون شخصی رابعه بلخی هستید چه میباشد؟ چون هر دو رشته های مختلف میباشد.

جواب: در اوایل زندگی علاقمندی خاص در بخش حقوق داشتم و میخواستم تا یک حقوقدان شوم خواستم از طرف روز در بخش زراعت تحصیل خویش را به پیش ببرم و بعد از ظهر رشته حقوق را در یکی از پوهنتون های خصوصی به پایان برسانم تا خواسته های که در اوایل زندگی و در دوران همکاری با پدر دهقانم داشتم به اتمام برسانم. و در آینده میخوام یک زراعت پیشه باشم تا بتوانم با مردم در بخش زراعت همکاری نمایم و نیز میخوام که یک معلم در بخش حقوق در یکی از پوهنتون های خصوصی باشم.

سوال دوم: چی باعث شد تا رشته زراعت را انتخاب نمایید؟

جواب: عوامل زیادی بود که باعث شد تا مسلک زراعت را انتخاب نمایم.

عامل اول: چون افغانستان یک کشور زراعتی است و ۸۵ درصد عاید کشور را زراعت تهیه مینماید و نیز من در یکی از ولایات که وابسته به زراعت است بدنیا آمده ام و دختر یک

مسلک زراعت را انتخاب نمایم و بتوانم از این طریق مصدر خدمت برای کشور و هموطنانم شوم. آرزو دارم باغهای میوه برای مردم خویش در ولایت لوگر و همچنان در ولایات دیگر احداث نمایم.

سوال سوم: از اینکه در صنف ۱۳ زراعت هستید احساس تان چگونه است؟

جواب: احساس بسیارخوب دارم چون توانستم نمرات بلند را اخذ نمایم و بعد از یک سال وقفه به دروس خویش دوباره ادامه دهم.

برای هموطنان چه پیام دارید؟

پیام من به هموطنانم اینست که به تحصیل توجه خاص داشته باشند تا از آن طریق مصدر خدمت به کشور و مردم خویش شوند.

پیام شما برای مؤسسه انسان در غربت چیست؟

پیام من برای مؤسسه انسان در غربت این است که فعالیت ها و کمکهای خویش را به تمام لیسه های زراعت ادامه دهد تا نتنها لیسه بلکه تمام استادان، شاگردان نیز از کمکهای شما مستفید شوند.

اسم محمد نذیر ولد غوث الدین مسکونه اصلی ولایت بغلان ولسوالی بغلان جدید صنف ۱۳ بخش زراعت عمومی فعلاً باشنده ولایت کابل ناحیه ۱۲ کارته نو میباشد. موصوف در سال ۱۳۸۱ نظر به مشکلات امنیتی از ولایت بغلان کوچیده و به ولایت لوگر مسکن گزین شده است. فارغ تحصیل درسال ۱۳۹۲ از لیسه قلعه کهنه برگی میباشد.

سوال اول: از کدام طریق به انستیتوت زراعت و وترنری راه پیدا نمودید؟

از طریق اخذ فورم امتحان کانکور انستیتوت زراعت و وترنری کابل و بعد از سپری نمودن امتحان به صنف ۱۳ بخش زراعت عمومی کامیاب شدم.

سوال دوم: چی باعث شد تا مسلک زراعت را انتخاب نمایید؟

جواب: چون افغانستان یک کشور زراعتی است علاقه خاص که به مسلک زراعت داشتم من را وادار ساخت تا

فارم مرغداری مبارک، چگونه از تئوری (نظری) تجارت به طرف عملی نمودن تجارت قدم برداریم

مرز با پاکستان موقعیت دارد زندگی میکند. منبع عمده عایداتی خانواده مبارک از فروش حیوانات و دوا برای مویشی حاصل میگردد، لیکن احمدشاه اخیراً برای کسب عاید بیشتر برای فامیل خود به اثر تطبیق بخش جدید در سیستم آموزشی انستیتوتهای زراعت و وترنری توسط مؤسسه پن شروع به همکاری نموده است. سال گذشته وی کار فارم مرغداری خود را (فارم مرغداری مبارک) را آغاز نمود.

احمدشاه نظریه آغاز تجارت خود را بعد از شمولیت در تیم کاری انستیتوت زراعت و وترنری ننگرهار با همکاری استادان دیگر که در عرصه مهارت های تجارت از مؤسسه پن آموزش دیده اند حاصل نمود.

"من مهارت های تجارت خود را خصوصاً آموزش در عرصه ایجاد فارم، شروع تجارت و کار، واکسین نمودن و چگونگی کنترل امراض مرغ ها را با حضور در انستیتوت زراعت و

احمدشاه یکی از فارغین انستیتوت زراعت و وترنری ننگرهار میباشد. او در جون سال ۲۰۱۳ از صنف چهاردهم دبیراتمنت وترنری فارغ گردید. موصوف در قریه گلالی ولسوالی غنی خیل ولایت ننگرهار که در شرق افغانستان در نزدیکی

ضروری را تهیه مینمایند. فامیل وی مبلغ ۴۵۰،۰۰۰ افغانی را سرمایه گذاری نموده است.

احمد همچنان می افزاید وی مرغ ها، غذای آنها را و دوا را در ابتدا توسط گرفتن قرض که تمویل کننده برایش فراهم نموده بود خریده نموده است. با وجود بالا بودن قیمت آن نظر به کمبود مالی آنها توانستند عاید کافی بعد از تولید اول شان داشته باشند و در نتیجه توانستند مرغ، غذای آنها و واکسین را به صورت نقد از عاید خود خریداری نمایند. احمد توانست موانعی که با آن روبرو شده بود را با استفاده از دانش که از مؤسسه پن و شمولیت در تیم تجارت آن حاصل کرده بود از سر راه بردارد.

"در شمولیت در تیم فارم مرغداری انستیتوت زراعت و وترنری چگونگی ارتباط با مشتری، روش های مختلف فروش، ارتباط و محاسبه ساده مصارف تجارت را فراگرفتم."

وترنری ننگرهار به دست آوردیم. این موضوع باعث تشویق من گردید چون ما به فارم مرغداری یک لیسه جهت تمرین که چگونگی یک فارم را به پیش ببریم میرفتیم."

الماس خان، مدیر عمومی انستیتوت زراعت و وترنری ننگرهار رضایت خود را از موفقیت یکی از محصلین اش در بخش تجارت و کار نشان میدهد و بیان میدارد: "احمدشاه مثال واضح برای کسانی میباشد که می خواهند تجارت خویش را آغاز نمایند."

فارم به صورت خاص در بخش تولید چوچه مرغها فعالیت مینماید و گنجایش ۳۰۰۰ چوچه مرغ را تاکنون دارا میباشد. هرچند احمد کار خویش را به تنهایی شروع کرد، فامیل وی نقش عمده ای را در کار و تجارت وی ایفا نموده اند طوری که آنها در مزرعه کار میکنند و سرمایه و مصارف جهت ساخت و فراهم آوری مواد

